

CYNGOR SIR YNYS MÔN

Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	21 Ionawr 2025
Pwnc:	Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol Dibreswyl yn y Gymuned - Ffioedd a Thaliadau 2025/26
Aelod Portffolio:	Y Cynghorydd Alun Roberts
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Arwel Wyn Owen
Awdur yr Adroddiad:	Carwyn Edwards, Rheolwr Cyllid
Ffôn:	01248 752699
E-bost:	CarwynEdwards@ynysmon.llyw.cymru
Aelodau Lleol:	Pob Aelod

A - Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

Argymhelliad

Codi'r uchafswm a ganiateir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gwasanaethau gofal cartref a chynyddu'r swm a godir am wasanaethau eraill fel yr amlinellir yn y crynodeb isod. Mae'r argymhellion wedi'u crynhoi ar ddiwedd yr adran hon (A1 – A9).

1. Cefndir

Mae'n arferol adolygu'r taliadau mewn perthynas â gwasanaethau gofal cartref bob blwyddyn i gyd-fynd ag adolygiad y Llywodraeth Ganolog o lefelau budd-daliadau a phensiynau.

Mae'r adroddiad hwn yn nodi'r ffioedd a thaliadau a godir am ofal cymdeithasol dibreswyl yn y gymuned yn 2025/26, yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.

2. Gwasanaethau Gofal Cartref

Taliadau Gofal Cartref 2025/26

Mae Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau yn eu setliad eu bod yn cadw'r cap gofal ar £100.00 yr wythnos. Byddwn yn codi tâl hyd at yr uchafswm a ganiateir gan Lywodraeth Cymru.

3. Taliadau Teleofal

Mae gwasanaethau Teleofal yn cefnogi pobl i fyw'n annibynnol yn y cartref drwy ddarparu cymorth ac ymateb 24 awr o'r dydd, 7 diwrnod o'r wythnos drwy wasanaeth monitro o bell trwy linell ffôn. Mae modd gosod synwryddion ychwanegol i helpu i adnabod risgiau amlwg, e.e. codymau, gwres, dŵr, ayb.

Rhaid ystyried y ffactorau canlynol wrth bennu tâl teg am y gwasanaeth Teleofal:-

- Cyfraniad yr Awdurdod Lleol i'r Gwasanaeth Monitro Galw Gofal Rhanbarthol;
- Taliadau cynnal a chadw;
- Costau offer Teleofal;
- Costau cyllid a gweinyddu;

- Costau gosod;
- Costau ailgylchu offer;
- Costau archwiliadau gweledol lechyd a Diogelwch ddwywaith y flwyddyn;
- Effaith ar fusnes cyfredol;
- Trawsnewid a moderneiddio gan ddefnyddio technoleg.

Rydym wrthi'n newid o system Analog i system Ddigidol ar hyn o bryd, a rhagwelir y bydd pob defnyddiwr gwasanaeth sy'n talu wedi trosglwyddo i'r plattform Digidol erbyn 31 Mawrth 2025. Rydym yn cynnig cynnydd o 1.7% yn y taliadau Teleofal, wedi'i dalgrynnu i'r £0.10 agosaf. Yn ogystal, rydym wedi ychwanegu tâl atodol o £0.10 yr wythnos at y ffioedd i gwrdd â chost uwchraddio systemau Technoleg Galw Gofal.

Tabl A: Taliadau Arfaethedig Teleofal ar gyfer 2025/26

Haen 1 Offer Digidol, gwasanaeth a chynnal a chadw (uned, larwm gwddf a larwm mwg)	Bydd pawb yn talu £78.00 y chwarter. (£6.00 yr wythnos).
Haen 2 Offer Digidol, gwasanaeth, monitro a chynnal a chadw (Offer heblaw uned, larwm gwddf a larwm mwg)	Bydd pawb yn talu £153.40 y chwarter. (£11.80 yr wythnos)

Tabl B – Taliadau Teleofal Blynyddol ar gyfer 2025/26

	2024/25	Taliadau Arfaethedig 2025/26
Gwasanaeth a Chynnal a Chadw	£140.00	£142.50
Gwasanaethau yn unig	£90.00	£91.50
Costau Gosod Unwaith ac am Byth	£56.00	£57.00

4. Taliadau Uniongyrchol

Mae Taliadau Uniongyrchol yn galluogi unigolion i brynu drostynt eu hunain y gwasanaethau y byddai'r Awdurdod Lleol wedi eu darparu ar eu cyfer fel arall. Mae Taliadau Uniongyrchol yn cefnogi byw'n annibynnol drwy alluogi unigolion i wneud eu penderfyniadau eu hunain a bod â rheolaeth dros eu bywydau eu hunain. Yng Nghymru, mae'r Cynllun wedi cael ei ymestyn yn raddol i gynnwys:-

- Pobl Hŷn;
- Gofalwyr;
- Rhieni Plant ag Anableddau;
- Oedolion ag Anableddau.

Pennwyd cyfradd Taliadau Uniongyrchol o £15.95 yr awr ar gyfer 2024/25. O ganlyniad i gynydd yn y Cyflog Byw Gwirioneddol, rydym yn cynnig codi'r ffi i £16.80 yr awr yn 2025/26.

Micro Ofalwyr

Oherwydd heriau recriwtio hirdymor ym maes gwasanaethau gofal cartref, mae'r Adran yn argymhell cyfradd newydd i geisio recriwtio micro ofalwyr. Bydd y ddarpariaeth yn debyg i gynlluniau sydd eisoes yn cael eu gweithredu mewn awdurdodau lleol eraill. Er mwyn cael eu hystyried, bydd rhaid i ymgeiswyr fodloni'r safonau sydd wedi'u gosod gan yr awdurdod lleol a chydymffurfio â gofynion cofrestru AGC. O dan y ddeddfwriaeth bresennol, caniateir i ficro ofalwyr ofalu am hyd at 3 unigolyn a byddant yn gweithredu fel gweithwyr hunangyflogedig. I gydnabod y gofynion ychwanegol, mae'r raddfa fymryn yn uwch na'r raddfa ar gyfer Taliadau Uniongyrchol ond yn is na'r gost fesul uned a godir gan ddarparwyr annibynnol ar Ynys Môn. Y bwriad yw ceisio denu darpariaeth newydd o fewn y sector a chynyddu'r opsiynau sydd ar gael yn y gymuned. Rydym yn cynnig cyfradd o £19.00 yr awr ar gyfer Micro Ofalwyr.

Moderneiddio'r Cynllun Bathodyn Glas yng Nghymru

Argymhellir codi tâl o £10 am bob bathodyn mewn perthynas â bathodynnau sefydliadol a bathodynnau newydd (yn lle rhai a gollwyd neu a gafodd eu dwyn) yn 2025/26.

Prynu Gwasanaethau Gofal Dydd mewn Cartrefi Gofal Preswyl Annibynnol

Y taliad am brynu gwasanaethau dydd yn 2024/25 oedd £44.33 y dydd. Rydym yn cynnig cynyddu'r ffi ar gyfer 2025/26 i £45.10 y dydd. Bydd y cynnydd hwn o gymorth i sicrhau cynaliadwyedd a pharhad gwasanaethau gofal dydd a brynir gan gartrefi gofal preswyl annibynnol, a cwrdd ag anghenion unigol y defnyddwyr gwasanaeth.

Ffioedd Gofal Cartref

Ar hyn o bryd, mae'r gwasanaeth Gofal Cymdeithasol Oedolion yn comisiynu gofal cartref gan y sectorau annibynnol, yn dilyn ymarfer tendro yn 2023. Mae amodau'r contract yn nodi bod rhaid i ni ddarparu ar gyfer cynnydd statudol mewn deddfwriaeth, sydd gyfystyr â chynnydd o £1.73 yr awr o ganlyniad i gynnydd yn y Cyflog Byw Gwirioneddol yn 2025/26.

Prydau mewn Gwasanaethau Dydd

Ar gyfer 2025/26, rydym yn argymhell cynnydd o 1.7% ar y ffioedd (wedi'i dalgrynnu i'r £0.05 agosaf):-

Tabl C - Taliadau Prydau mewn Gwasanaethau Dydd ar gyfer 2025/26

	2024/25	Costau Arfaethedig 2025/26
Prydau mewn Gwasanaethau Dydd i oedolion (ac eithrio pobl ag anableddau dysgu)	£7.65	£7.80
Byrbryd ganol dydd mewn Gwasanaethau Dydd ar gyfer pobl ag anableddau dysgu	£3.25	£3.30
Lluniaeth arall (te / coffi / teisen) mewn Gwasanaethau Dydd	£1.80	£1.85

Argymhellion

Gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith gymeradwyo'r canlynol:-

A1 Codi'r uchafswm a ganiateir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gwasanaethau gofal cartref.

A2 Y taliadau ar gyfer gwasanaethau Teleofal, fel yr amlinellir yn Nhabl A:-

Haen 1 – bydd pawb yn talu **£78.00** y chwarter;

Haen 2 – bydd pawb yn talu **£153.40** y chwarter.

A3 Y Taliadau Teleofal Blynnyddol, fel yr amlinellir yn Nhabl B:-

Gwasanaethau a Chynnal a Chadw **£142.50**;

Gwasanaethau yn unig **£91.50**;

Costau gosod unwaith ac am byth **£57.00**.

A4 Cyfradd o **£16.80 yr awr** ar gyfer Taliadau Uniongyrchol.

A5 Gweithredu tâl o **£19.00 yr awr** ar gyfer Micro Ofalwyr.

A6 Cadw'r taliad o **£10.00** ar gyfer gweinyddu ceisiadau am Fathodynau Glas a darparu bathodynau newydd, fel yr amlinellwyd.

A7 Cynnydd o 1.7%, i **£45.10 y dydd**, yn y ffi ar gyfer prynu gwasanaethau gofal dydd mewn cartrefi preswyl annibynnol (wedi'i dalgrynnu i'r £0.05 agosaf).

A8 Cynnydd o **£1.73 yr awr** mewn ffioedd Gofal Cartref, er mwyn cydymffurfio â deddfwriaeth newydd.

A9 Taliadau am Brydau mewn Gwasanaethau Dydd fel yr amlinellir yn Nhabl C:-

Prydau mewn Gwasanaethau Dydd i oedolion (ac eithrio pobl ag anableddau dysgu) - **£7.80**;

Byrbryd ganol dydd mewn Gwasanaethau Dydd ar gyfer pobl ag anableddau dysgu - **£3.30**;

Lluniaeth arall (te / coffi / teisen) mewn Gwasanaethau Dydd - **£1.85**.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a pham wnaethoch chi eu gwrthod a/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Mae'r opsiynau a nodir yn gyson â dull cyffredinol y Cyngor o weithredu mewn perthynas â ffioedd a thaliadau mewn blynnyddoedd blaenorol.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae gan benderfyniadau ar ffioedd a thaliadau oblygiadau ariannol i gyllideb yr Awdurdod Lleol o ran incwm a dderbynnir a fforddiadwyedd taliadau a wneir yn yr hinsawdd ariannol sydd ohoni.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â pholisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ydi

DD – Asesu'r effaith bosib (os yw'n berthnasol):		
1	Sut mae'r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys?	Amherthnasol
2	A yw hwn yn benderfyniad y rhagwelir y bydd yn atal costau / dibyniaeth ar yr Awdurdod yn y dyfodol? Os felly, sut?	Na
3	A fuom yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn? Os felly, rhowch wybod gyda phwy:	Rydym wedi ymgynghori ag Awdurdodau Lleol eraill yn y rhanbarth fel rhan o'r broses pennu ffioedd.
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae eu rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rhai hynny y mae'r penderfyniad hwn yn cael effaith uniongyrchol arnynt? Esboniwch sut.	Amherthnasol
5	Nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad hwn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	Disgwylir cynnydd o 1.7% ym mudd-daliadau'r Adran Gwaith a Phensiynau (DWP) ym mis Ebrill 2025, a disgwylir cynnydd o 4.1% yn y pensiwn safonol a phensiwn newydd y wladwriaeth o Ebrill 2025. Mae'r cynnydd arfaethedig yn gyfartal â'r cynnydd ar gyfer chwyddiant ym mudd-daliadau gwladol y DWP ac mae'n is na'r cynnydd ar gyfer chwyddiant yn y pensiwn gwladol. Yr unig eithriad yw'r ffi atodol o £0.10 yr wythnos ar ffioedd Teleofal i gwrdd â chostau diweddarau systemau Technoleg Galw Gofal. Bydd y ffi atodol hon yn golygu cynnydd o £5.20 y flwyddyn yn y ffioedd, ac mae hyn yn uwch na'r cynnydd ar gyfer chwyddiant yn y budd-daliadau lles. Gwasanaeth dewisol yw hwn a gall defnyddwyr gwasanaeth ganslo'r gwasanaeth ar unrhyw adeg.
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad ei gael ar y rhai hynny sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.	Fel uchod, mae'r cynnydd oherwydd chwyddiant a argymhellir yn y papur hwn ar gyfer gwasanaethau tebyg wrth debyg yn cyd-fynd â'r cynnydd o 1.7% ar gyfer chwyddiant mewn budd-daliadau gwladol, gan gynnwys Credyd Cynhwysol, a'r cynnydd o 4.1% yn y pensiwn gwladol. Fel yr uchod, yr unig eithriad i hyn yw'r ffi atodol o £0.10 yr wythnos ar ffioedd Teleofal i gwrdd â chostau uwchraddio systemau Technoleg Galw Gofal. Bydd y ffi atodol hon yn golygu cynnydd o £5.20 y flwyddyn yn y ffioedd, ac mae hyn yn uwch na chwyddiant mewn budd-daliadau lles. Gwasanaeth dewisol yw hwn, a gall defnyddwyr gwasanaeth ganslo'r gwasanaeth ar unrhyw adeg.
7	Nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad hwn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Dim effaith ar y Gymraeg.

E - Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Tîm Arweinyddiaeth (TA) (gorfodol)	
2	Cyllid / Swyddog 151 (gorfodol)	
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	Amherthnasol
5	Eiddo	Amherthnasol
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	Amherthnasol
7	Sgriwtini	Amherthnasol
8	Aelodau Lleol	Amherthnasol
9	Unrhyw gyrff allanol / eraill	Amherthnasol
F - Atodiadau:		
Dim		
FF - Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):		
Dim		